

تاریخچه علم سنجی

علم سنجی یکی از رایج‌ترین روشهای ارزیابی فعالیت‌های علمی می‌باشد. سابقه این علم به دهه هفتاد میلادی برمی‌گردد، این روش در روسیه شوروی پدید آمد و در کشورهای اروپای شرقی بویژه مجارستان برای اندازه‌گیری علوم در سطوح ملی و بین‌المللی استفاده شد. اولین کسانی که واژه علم سنجی را ابداع کردند دوبروف و کارنوا بودند. آن‌ها علم سنجی را به عنوان اندازه‌گیری فرایند انفورماتیک تعریف کردند. انفورماتیک از نظر میخائیل عبارت است از اصول علمی که به بررسی ساختار و ویژگیهای اطلاعات علمی می‌پردازد و قوانین و فرایندهای این ارتباطات را مورد بحث قرار می‌دهد.

به دنبال مطرح شدن این علم، دانشمندان برجسته دیگری از جمله کول، ایلز و هولم نیز از مقالات علمی به عنوان ملاکی برای مقایسه تولید علمی کشورهای مختلف استفاده کردند که اولین تجزیه و تحلیل آماری نوشته‌های علمی را به آنها نسبت می‌دهند که برای اولین بار از مقالات علمی منتشر شده به عنوان ملاکی برای مقایسه تولید علمی کشورهای مختلف استفاده کردند.

در همان زمان افرادی نظیر لوتکا، برادفورد، زیف به منظور بررسی توزیع انتشارات برحسب مولفین و نشریات، مدل‌های نظری ویژه‌ای ارائه دادند. با وجود فعالیت‌های بسیار در حوزه این علم، تا سال ۱۹۶۹ میلادی حیطه، اهداف و تکنیک‌های علم سنجی هنوز مشخص نشده بود. در همان زمان بود که نالیموف، مولچنکو رشته‌های فرعی علم سنجی و دامنه کار آن را تعیین کردند.

انتشار مجله بین‌المللی علم سنجی در سال ۱۹۷۸ میلادی به وسیله تیپور براون هم‌گام مهمی در جهت شناخت و توسعه جهانی این علم بود. این مجله توسط انتشارات Elsevier در آمستردام منتشر گردید و آکادمی علوم مجارستان در بوداپست (که فعال‌ترین انجمن علمی در این حوزه به شمار می‌رفت) مرتباً مقالاتی در زمینه علم سنجی در آن به چاپ می‌رساند. این مقالات به همراه مطالبی که نالیموف منتشر می‌نمود، به پرورش و شکل‌گیری این علم نوپا کمک فراوانی کرد.